

บันทึกการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ครั้งที่ ๒

วันพฤหัสบดีที่ ๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๐

ณ ตึกรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๘.๓๕ นาฬิกา

เมื่อสมาชิกมาประชุมพร้อมแล้ว พันเอก สงวน คำวงษา เลขาธิการ
รัฐสภาได้เชิญ นายถนอม วุฒิวัย สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งมีอายุ
สูงสุดเป็นประธานชั่วคราว

ประธานชั่วคราว กล่าวเปิดประชุมและอ่านประกาศพระบรมราช-
โองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งประธานและรองประธานสภานิติบัญญัติ
แห่งชาติ ให้ที่ประชุมรับทราบ

ประธานชั่วคราว ได้กล่าวนำสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ยัง
มิได้ปฏิบัติตน กล่าวคำปฏิญาณตนต่อที่ประชุมก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่
ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

๑. นาวาอากาศเอก กัมต์ พิมานทิพย์
๒. พันเอก เกษม สุมานันท์
๓. พลอากาศตรี จรรยา สุคนธทรัพย์
๔. พลตำรวจโท ชุมพล โลหะชาละ
๕. พันเอก นพดล บุญชู

๖. นายบุญถม เข็นมะโนช
๗. พันเอก พูน ทรงศิลป์
๘. นาวาอากาศเอก วิมล วิริยะวิทย์
๙. พันโท วิวัฒน์ ฤกษ์จร ฌอยุธยา
๑๐. นายสง่า สรรพศรี
๑๑. พันเอก สมชาย หิรัญกิจ
๑๒. นาวาอากาศโท อากม อรรถเวทเขยวรุฒ

ครั้นแล้ว เลขาธิการรัฐสภาได้เชิญ พลอากาศเอก หะริน หงสกุล ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พลโท เฉลิมชัย จารุวัตร์ รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่หนึ่ง และ นายประเทือง กীরติบุตร รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่สอง ขึ้นบัลลังก์เพื่อดำเนินการประชุมต่อไป

พลอากาศเอก หะริน หงสกุล ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้กล่าวคำปราศรัยต่อที่ประชุมมีความว่า

“ผมและรองประธานทั้งสองท่าน รู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นที่ประธานและรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทั้งนี้ก็สืบเนื่องมาจากความไว้วางใจของท่านสมาชิกทั้งหลายนั่นเอง

ภาระหน้าที่ของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาตินี้ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่ออนาคตของประเทศชาติ เพราะนอกจากจะมีภาระหน้าที่ในการบัญญัติกฎหมายแล้วยังมีภาระหน้าที่ในการจัดทำรัฐธรรมนูญ ซึ่ง

ถือว่าเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ นับว่าสมาชิกทุกท่าน
ได้รับมอบหมายภาระหน้าที่ ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศชาติ

ผมและท่านรองประธานทั้งสอง หวังและเชื่อเป็นอย่างยิ่งด้วย
ความเคารพว่าจะได้รับความร่วมมือร่วมใจ และประสานงานจากสมาชิก
ทุกท่านด้วยความเต็มใจ ทั้งนี้เพื่อร่วมมือกันปฏิบัติหน้าที่ไปอย่างมี
เหตุผลและหลักการ ด้วยความสามัคคี และร่วมมือกันด้วยความ
บริสุทธิ์ใจเพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติและประชาชน ตามนัยแห่ง
พระบรมราโชวาทที่ได้พระราชทาน ในรัฐพิธีเปิดประชุมสภานิติบัญญัติ
แห่งชาติ

ผมและรองประธานทั้งสองท่าน ขอให้คำมั่นต่อท่านสมาชิกทั้ง
หลาย ณ ที่นี้ว่า เราทั้งสามคนจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริตเที่ยง
ธรรมเพื่อบรรลุเป้าหมายคือ ความผาสุกของประชาชนและความมั่นคง
ของประเทศชาติ ราชบัลลังก์ ขอขอบพระคุณอีกครั้งหนึ่ง ”

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้อ่านพระบรมราชโองการ
โปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นายกรัฐมนตรี ประกาศพระบรมราชโองการ
โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งรัฐมนตรี ให้ที่ประชุมรับทราบตามลำดับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้เชิญคณะรัฐมนตรีแถลงนโยบาย
ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบาย
ของคณะรัฐมนตรี ดังข้อความต่อไปนี้

“ท่านประธานสภา และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ

ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรี ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ และแต่งตั้งรัฐมนตรี ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ นั้น ข้าพเจ้าและรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอแถลงเพื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ทราบดังต่อไปนี้

๑. นโยบายเกี่ยวกับความมั่นคง

เพื่อดำรงไว้ซึ่งเอกราช อธิปไตย ความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติ รัฐบาลจะได้ใช้ความพยายามอย่างสุดความสามารถในอันที่จะตระเตรียม และเสริมสร้างความมั่นคงในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และการป้องกันประเทศให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น กล่าวคือ

ในด้านการเมือง จะดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อให้งังเกิดเสถียรภาพทางการเมืองทั้งภายในและภายนอกประเทศให้มากที่สุด

โดยเฉพาะการเมืองภายใน จะเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจของชนในชาติทั้งในด้านการศึกษาอบรม และในด้านปฏิบัติ โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปกครองประเทศ และการพัฒนาบ้านเมืองในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้บังเกิดศรัทธาความเชื่อถือ และยึดมั่นอยู่ในระบอบประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์เป็นประมุข ตลอดจนมีความสามัคคีระหว่างชนในชาติ และพร้อมที่จะเสียสละเพื่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อย่างแท้จริง

ในด้านต่างประเทศ

๑. จะดำเนินนโยบายต่างประเทศอย่างเป็นอิสระ เพื่อธำรงรักษาเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพดินแดนของชาติ โดยยึดถือผลประโยชน์ ความมั่นคง และความอยู่รอดของชาติเป็นหลักสำคัญ

๒. จะรักษาสันติภาพและปฏิบัติตามพันธกรณีของสนธิสัญญาและความตกลงที่ได้ทำไว้กับต่างประเทศ จะเคารพและยึดมั่นในกฎบัตรสหประชาชาติ ในอันที่จะส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ รวมทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของนานาชาติ

๓. จะส่งเสริมสัมพันธไมตรีอันดี และความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจการค้ากับทุกประเทศ โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างในลัทธิการปกครองหรือระบบเศรษฐกิจและสังคม โดยต่างฝ่ายต่างยึดมั่นในหลักการเคารพเอกราช อธิปไตย บูรณภาพดินแดน ความเสมอภาค การไม่รุกราน และการไม่แทรกแซงในกิจการภายในซึ่งกันและกัน

๔. จะส่งเสริมสันถวไมตรีอันแน่นแฟ้น และให้ความสนับสนุนร่วมมืออย่างเต็มที่แก่บรรดาประเทศสมาชิกของสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) เพื่อให้เกิดเสถียรภาพ ความมั่นคง ความไพบูรณ์รุ่งเรือง และสันติสุขร่วมกันของประเทศสมาชิก และของ

อาณาบริเวณนี้ และจะสนับสนุนมาตรการต่าง ๆ ที่เกื้อกูลให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตสันติภาพ เสรีภาพ และความเป็นกลางได้ต่อไปในอนาคต

๕. จะส่งเสริมความสัมพันธ์ ความร่วมมือ และความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และกัมพูชา ประชาธิปไตย รวมทั้งสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า โดยยึดถือหลักการดังกล่าวข้างต้น และหลักการแก้ไขปัญหาค้าง ๆ โดยสันติวิธี ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน และเพื่อการอยู่ร่วมกันโดยสันติ

๖. จะดำเนินนโยบายโดยมุ่งส่งเสริมและให้หลักประกันแก่การค้าระหว่างประเทศและการลงทุน รวมทั้งร่วมมือกับประเทศกำลังพัฒนา เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ในด้านการทหาร

๑. จะดำเนินการเตรียมและเสริมสร้างกำลังที่ใช้ในการป้องกันชาติให้เข้มแข็ง และอยู่ในสภาพพร้อมที่จะป้องกันราชอาณาจักรทั้งกำลังทหาร กำลังตำรวจ อาสาสมัครกึ่งพลเรือน และราษฎรอาสาในรูปแบบต่าง ๆ

๒. จะเร่งรัดการขยายกำลังทหารตามแผนที่ได้วางไว้ และเร่งรัดปรับปรุงหน่วยทหารต่าง ๆ ให้มีกำลังเต็มตามอัตรา เพื่อให้มีปริมาณ

เพียงพอที่จะป้องกันอธิปไตยและปราบปรามการก่อการร้าย ซึ่งจะได้ใช้
การเมืองและการพัฒนาเป็นหลัก กำลั้งทหารและกำลั้งอื่นเป็นการ
สนับสนุน

๓. ส่งเสริมการผลิตอาวุธยุทโธปกรณ์ขึ้นใช้ในประเทศ รวมทั้ง
การพัฒนาวิชาการ ระบบและมาตรฐานอาวุธ โดยยึดหลักพื้นฐานการ
พึ่งตนเอง ส่วนการจัดหาจากภายนอกจะกระทำเมื่อมีความจำเป็น

๔. จะเร่งรัดการฝึกและการจัดกำลั้งให้สามารถเผชิญภัยคุกคาม
ได้ทุกรูปแบบ

๕. จะบำรุงขวัญ กำลั้งใจ และรักษาระเบียบวินัยให้ได้อยู่เสมอ
โดยปรับปรุงสวัสดิการให้อยู่ในสภาพที่ดี ทั้งจะส่งเสริมความร่วมมือ
ระหว่างทหารกับประชาชน และข้าราชการฝ่ายต่าง ๆ เพื่อผนึกความ
สามัคคี และจะดำเนินการให้เป็นที่มั่นใจว่าทหารเป็นหลักมั่นในการ
รักษาความมั่นคงของชาติ

๖. ส่งเสริมให้ทหารมีส่วนร่วมในการพัฒนาและบรรเทาภัยพิบัติ
ของประเทศ กับจะได้ฝึกทหารให้มีความรู้ทางวิชาชีพเพื่อประโยชน์
ในการประกอบอาชีพเมื่อได้รับการปลดจากประจำการ

๗. ร่วมมือกับส่วนราชการอื่น ๆ ในการฝึกประชาชนให้มีส่วนร่วม
ในการรักษาความมั่นคงของชาติ

ในด้านความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ รัฐบาล
นี้ถือว่าความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และความ
ผาสุกความปลอดภัยของประชาชน เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการพัฒนา
ทุกสาขา ฉะนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

๑. จะป้องกันและปราบปรามการบ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ
ทุกรูปแบบอย่างเด็ดขาดและจริงจัง

๒. จะยึดถือการปฏิบัติตามแนวทางของกฎหมายโดยเคร่งครัด
จะดำเนินการฉีกกำลังและเร่งเร้าเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ให้ทุ่มเท
ในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสำนึก ด้วยความรับผิดชอบ และด้วย
ความเสียสละอย่างเต็มที่

๓. จะดำเนินการป้องกันและปราบปรามขบวนการก่อการร้ายให้
ได้ผลโดยเร็ว ด้วยการใช้มาตรการทางการเมืองและการพัฒนาเป็นหลัก
และใช้การปราบปรามด้วยกำลังเป็นการสนับสนุน และจะพยายามอย่าง
เต็มที่ทุกวิถีทางในอันที่จะทำความเข้าใจกับผู้หลงผิดให้เข้ามาอมตวและ
กลับมายุ่ร่วมกันอย่างมีความสุข

๔. จะปราบปรามโจรผู้ร้ายและอาชญากรรมอย่างเด็ดขาดและ
จริงจัง พร้อมกับแนะนำ ชูชวน ส่งเสริมและเร่งเร้าให้ราษฎรมีส่วนใน
การช่วย และร่วมมือกับเจ้าหน้าที่เพื่อยังให้เกิดความสงบเรียบร้อยและ
ความผาสุกในท้องถิ่นของตน

๕. จะดำเนินการปราบปรามยาเสพติดให้โทษต่อไป โดยเด็ดขาด
และไม่หยุดยั้ง

๖. จะปราบปรามการฉ้อราษฎร์บังหลวงอย่างจริงจัง และจะ
ดำเนินการสกัดกั้นและป้องกันควบคู่กันไปด้วย

๗. จะปรับปรุงโครงสร้างและระบบบริหารราชการของกรมตำรวจ
และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองให้เหมาะสมกับสถานการณ์และภาวะของ

สังคมปัจจุบันอย่างรอบคอบและมีเหตุผล เพื่อให้ตำรวจและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองมีความสำนึก มีความรับผิดชอบ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๘. จะสอดคล้องดูแลการเอารถเอาเปรียบ และแก้ไขความเหลื่อมล้ำ กดขี้ ขูดรีด และความไม่เป็นธรรมในสังคม ที่จะนำไปสู่การก่อให้เกิดความไม่สงบให้ลดน้อยลงโดยเร็ว

๒. นโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจ

ในช่วงฤดูเพาะปลูกที่แล้ว พื้นที่หลายส่วนของประเทศไทย ประสบกับสภาพดินฟ้าอากาศผิดปกติ บางแห่งก็เกิดความแห้งแล้ง บางแห่งก็ถูกน้ำท่วม การผลิตพืชผลทางเกษตรจะได้ผลน้อยขณะเดียวกันราคาสินค้าหลายประเภทอยู่ในระดับสูง การส่งสินค้าออกในหลายกรณี มีปัญหาทั้งในด้านการราคาและตลาด

เพื่อบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากภาวะดังกล่าว รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนดังนี้

๑. เร่งรัดการดำเนินงานและการจ่ายเงินเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจในชนบทโดยเฉพาะในท้องที่ที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากการปรวนแปรของดินฟ้าอากาศ เพื่อช่วยให้ชาวชนบทมีรายได้ทดแทน ได้แก่ การเร่งงานก่อสร้างและบูรณะถนนในตำบลและหมู่บ้าน การขุดลอกหนองบึงและการใช้แรงงานปลูกสร้างสวนป่า นอกจากนี้จะได้เร่งการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งน้ำ จัดบริการฝนหลวงตามความเหมาะสมกับเผยแพร่การปลูกพืชที่ให้ผลเร็วและใช้น้ำน้อย

๒. แก้ปัญหาและอุปสรรคของการส่งสินค้าออกที่มีอยู่เฉพาะหน้า เพื่อสนับสนุนให้ส่งสินค้าออกได้มากขึ้น ได้แก่ การขยายตลาดสินค้า

ในต่างประเทศ การดำเนินการให้สินค้าขาออกที่สำคัญ ๆ ให้มีคุณภาพตามความต้องการของตลาด การเพิ่มขีดความสามารถของการขนส่ง การให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ส่งสินค้าออกในด้านภาษีอากรตามควรแก่กรณี

๓. ดำเนินการรักษาระดับราคาสินค้าที่จำเป็นแก่การครองชีพให้มีราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรมตามความจำเป็น โดยคำนึงถึงต้นทุนการผลิต

๔. เร่งรัดการจัดหางานให้ผู้ว่างงานโดยอาศัยหน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชนเข้าช่วย

ในระหว่างดำเนินการตามนโยบายเร่งด่วน รัฐบาลจะดำเนินนโยบายเศรษฐกิจขั้นพื้นฐาน โดยยึดแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ เป็นหลัก ในเรื่องสำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

๑. ส่งเสริมประสิทธิภาพของการผลิตด้านเกษตรสาขาต่าง ๆ ให้มีผลผลิตเพียงพอแก่การอุปโภคบริโภคในประเทศและส่งออกต่างประเทศ ในการนี้จะได้นั้นหนักการเร่งรัดพัฒนางานชลประทานและแหล่งน้ำ การปรับปรุงวิธีการเพาะปลูก การปรับปรุงพันธุ์พืชและขยายการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการร่วมมือกับต่างประเทศในการทำประมง

๒. ส่งเสริมการลงทุนและการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้ผลผลิตจากพืชและสัตว์และวัตถุดิบภายในประเทศ วางแผนการจัดหาและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น แร่ โลหะ และเชื้อเพลิงธรรมชาติ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมขั้นพื้นฐาน อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก

และอุตสาหกรรมที่เน้นหนักการใช้แรงงานในประเทศ อำนวยความสะดวกในการส่งเสริมการลงทุน การอนุญาตตั้งและขยายโรงงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้งจัดให้มีนิคมอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นในการส่งเสริมอุตสาหกรรมนี้ รัฐบาลจะอาศัยกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนเป็นหลัก ในด้านส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะได้พัฒนาอย่างจริงจัง ดำเนินการให้แหล่งท่องเที่ยวปลอดภัยสะอาดสบาย เป็นที่สนใจแก่นักท่องเที่ยวยิ่งขึ้น

๓. เร่งรัด กวดขัน และควบคุมการพัฒนาด้านการคมนาคม การขนส่ง การสื่อสาร และการอุดมศึกษา ให้มีการประสานและส่งเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความเพียงพอ สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัยและประหยัด ทั้งสนับสนุนให้เอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วยสาระสำคัญของการพัฒนาในด้านคมนาคม มีดังนี้

(ก) ปรับปรุงบริการขนส่งมวลชนในกรุงเทพมหานคร ควบคุมบริการรถบรรทุก และรถโดยสารระหว่างจังหวัดให้มีประสิทธิภาพ และปรับปรุงบำรุงทางหลวงและการรถไฟ ให้ตรงต่อความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคม

(ข) เร่งรัดให้มีการสร้างท่าเรือน้ำลึกที่แหลมฉบัง และพัฒนาท่าเรือชายฝั่งอื่น ๆ ปรับปรุงร่องน้ำเพื่อส่งเสริมให้มีการใช้การขนส่งชายฝั่งและตามแม่น้ำลำคลองให้มากยิ่งขึ้น และส่งเสริมการขยายพาณิชย์นาวีไทยให้มีความเป็นปึกแผ่นมั่นคง

(ค) ปรับปรุงท่าอากาศยานดอนเมืองเพื่อแก้ปัญหาระยะสั้น
ทั้งเริ่มการพัฒนาท่าอากาศยานระหว่างประเทศที่สมบูรณ์แบบ และ
สนับสนุนการขยายบริการสายการบินไทยในประเทศและไปต่างประเทศ
ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

(ง) ปรับปรุงบริการและแก้ปัญหาข้อขัดข้องด้านการสื่อสาร
และการไปรษณีย์ให้เป็นบริการที่มีประสิทธิภาพและสะดวกแก่
ประชาชน

๔. ในด้านการพาณิชย์จะดำเนินการให้ผู้ผลิตสามารถจำหน่าย
สินค้าและผลิตผลได้ในราคาที่เป็นธรรม และให้ผู้บริโภคซื้อสินค้า
ที่จำเป็นแก่การครองชีพได้ในราคาที่สมควร ขยายตลาดสินค้าไทยใน
ต่างประเทศให้กว้างขวางยิ่งขึ้น รวมทั้งประเทศที่มีระบบการเมืองและ
ระบบเศรษฐกิจแตกต่างกับประเทศไทยด้วย ในการนี้จะให้การกำดำเนิน
ไปโดยเสรี มีการแข่งขันกันอย่างมีระเบียบและเป็นธรรม โดยคำนึงถึง
ประโยชน์ของผู้บริโภคและผู้ผลิตในประเทศ ตลอดจนดูแลการค้าด้วย
ทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประหยัดและให้มีการใช้สินค้าที่ผลิตใน
ประเทศให้มากขึ้น

๕. ดำเนินการพัฒนาเมืองและชนบท โดยยึดหลักกระจายความ
เจริญไปสู่ท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วทุกภาค พร้อมกับพัฒนาบริการสาธารณูป-
โภคอันจำเป็นแก่ชุมชน อาทิ การปรับปรุงการสัญจร การไฟฟ้า
การประปาหรือน้ำกินน้ำใช้ และการสร้างที่อยู่อาศัย ในการนี้จะได้
อาศัยความร่วมมือขององค์การปกครองท้องถิ่นและประชาชนด้วย

๖. สนับสนุนเกษตรกรและผู้ใช้แรงงานในอาชีพอื่น ๆ ให้ได้รับประโยชน์อันชอบธรรม โดยช่วยเหลือให้มีที่ดินประกอบอาชีพตามความเหมาะสม อันได้แก่ การปฏิรูปที่ดินกับการจัดสรรที่ดิน ช่วยเหลือผู้ใช้แรงงานในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ให้ได้รับค่าตอบแทนอย่างเป็นธรรม รวมทั้งให้ได้รับความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน และบริการทางสวัสดิการตามควร

๗. รักษาเสถียรภาพทางการเงินและการคลังให้มั่นคง และปรับปรุงภาษีอากรเพื่อส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการลงทุนและการเสริมสร้างการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

๘. ดำเนินการให้การใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมมากที่สุด ในขณะที่เด็วกันก็หาทางป้องกันและกำจัดพิษภัยที่เกิดแก่สิ่งแวดล้อมอันสืบเนื่องมาจากการพัฒนาทุกด้านตามควรแก่กรณี

๙. ร่วมมือกับต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มอาเซียน เพื่อพัฒนาการเกษตร การอุตสาหกรรม การค้า การขนส่ง และการสื่อสาร

๑๐. ดำเนินการปรับปรุงรัฐวิสาหกิจที่ประกอบกิจการสาธารณูปโภค ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นจนเป็นที่พอใจของประชาชน ส่วนรัฐวิสาหกิจอื่นที่มีขีดความสามารถต่ำและมีวิสาหกิจเอกชนดำเนินการอยู่แล้ว จะดำเนินการยุบเลิกหรือจำหน่ายให้แก่ประชาชนต่อไป

๓. นโยบายเกี่ยวกับสังคม

ในด้านความยุติธรรม รัฐบาลจะปรับปรุงวิธีการและการดำเนินการพิจารณาคดีของศาลให้เป็นไปโดยสะดวกและรวดเร็ว เพื่อมิให้ประชาชนที่มีความจำเป็นต้องมาศาลต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายเกินจำเป็น ในขณะที่เดียวกันจะรีบเร่งจัดตั้งศาลเฉพาะเรื่อง เช่น ศาลปกครอง ศาลแรงงาน ศาลภาษี เป็นต้น เพื่อให้เหมาะสมกับวิวัฒนาการของสังคม นอกจากนี้ รัฐบาลจะได้จัดให้มีระบบการคุ้มครองสิทธิของผู้ที่ศาลพิพากษาว่ากระทำผิดอาญาบางประเภทที่ไม่เป็นภัยต่อสังคมส่วนรวม แทนการจองจำ อันเป็นการทำลายอนาคตของผู้นั้น และเป็นภาระแก่งบประมาณแผ่นดิน

ในการสาธารณสุข รัฐบาลจะดำเนินการเร่งรัดการให้บริการสาธารณสุขแก่ประชาชน ทั้งในการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และการรักษาพยาบาล โดยเน้นหนักในส่วนภูมิภาค และท้องถิ่นชนบทที่ห่างไกล จะจัดสร้างโรงพยาบาลประจำอำเภอ สถานอนามัยและสำนักงานผดุงครรภ์ตามตำบลต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ปรับปรุงขยายงานโรงพยาบาลจังหวัด จัดสร้างโรงพยาบาลศูนย์ประจำภาค และจะจัดให้มีแพทย์ผู้ชำนาญหลายสาขา ไปประจำเพื่อให้บริการ รักษาผู้ป่วยซึ่งจำเป็นต้องอาศัยแพทย์ผู้ชำนาญการแต่ละสาขา สำหรับประชาชนผู้ยากไร้จะได้รับบริการรักษาพยาบาลโดยไม่คิดมูลค่า รวมทั้งจะจัดหน่วยสาธารณสุขเคลื่อนที่เพิ่มขึ้นเพื่อให้การรักษาพยาบาลและป้องกันโรคแก่ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งห่างไกลและกันดาร ขยายการผลิตและเสริม

สร้างสมรรถภาพของบุคลากรสาธารณสุขประเภทต่าง ๆ ตลอดจนการฝึกอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขในระดับหมู่บ้าน เพื่อช่วยสนับสนุนการบริการสาธารณสุขเบื้องต้น

สำหรับการวางแผนครอบครัว รัฐบาลจะสนับสนุนให้แพร่หลายและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยจะเผยแพร่ให้ประชาชนได้เข้าใจ และตระหนักถึงผลดีของการวางแผนครอบครัว

จะเร่งรัดและดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทอื่นควบคู่กับการรักษาพยาบาลและฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดเพื่อมิให้เป็นภาระแก่สังคมต่อไป

ในด้านการศึกษา รัฐบาลนี้จะส่งเสริมการศึกษาทุกระดับ และให้ประชาชนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการได้รับการศึกษา จะพัฒนาการศึกษาทุกระดับให้ต่อเนื่องกันและให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จะขยายการศึกษาภาคบังคับให้กว้างขวางทั่วถึงทุกท้องถิ่น และให้ประชาชนมีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาภาคบังคับมากขึ้น จะสนับสนุนอาชีวศึกษาและการศึกษานอกโรงเรียนเป็นประการสำคัญ และให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย

ในด้านคุณภาพของการเรียนและการสอน จะปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น และพยายามให้มีคุณภาพทัดเทียมกันทั้งในเมืองและชนบท จะจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา รวมทั้งเยาวชนนอกโรงเรียนได้รับการฝึกฝนให้มีความรู้ มีคุณธรรม มีพละนาถยอันสมบูรณ มีระเบียบวินัย มีความรักความสามัคคีระหว่างชนในชาติ ตระหนัก

ถึงหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ ตลอดจนมีความเจริญเติบโตทั้งทางร่างกาย สติปัญญา และจิตใจที่กล้าแข็งในอันที่จะเป็นกำลังป้องกันประเทศชาติที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต และมีความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ในด้านการบริหารการศึกษา จะปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานและจัดให้มีการร่วมมือประสานงานระหว่างสถาบันการศึกษา ระหว่างราชการส่วนกลางกับหน่วยที่จัดการศึกษาในส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การใช้งบประมาณสำหรับการศึกษาของชาติเป็นไปโดยประหยัดและได้ผลตรงตามเป้าหมาย

รัฐบาลนี้จะรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ และบำรุงศาสนาให้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน

ส่วนการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จะเน้นในด้านคุณภาพโดยจะสนับสนุนการวิจัยและเพิ่มแขนงวิชาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนจัดหลักสูตรและการสอนให้เหมาะสมกับสภาพของประเทศยิ่งขึ้น จะสนับสนุนให้แต่ละมหาวิทยาลัยได้ทำหน้าที่ให้บริการสังคมตามความสามารถของตน จะพยายามส่งเสริมให้มีความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย และจะสนับสนุนกิจกรรมของนิสิต นักศึกษา ในด้านการกีฬา ศิลปวัฒนธรรม ให้มากยิ่งขึ้น

ในด้านการปกครอง เพื่อวางรากฐานระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคง และให้การเลือกตั้งที่จะมีขึ้นใน พุทธศักราช ๒๕๒๐ นี้ เป็นไป

โดยบริสุทธิคุณธรรมและได้ผู้แทนราษฎรที่ดี รัฐบาลจะเผยแพร่ความรู้
 ในระบอบประชาธิปไตย และการปกครองตนเองแก่ประชาชนทั่วทุก
 หมู่บ้าน ทั้งนี้ นอกจากจะมีวิทยากรของรัฐบาลออกไปฝึกอบรมแล้ว
 จะส่งเสริมให้สภาตำบล และหมู่บ้านอาสาพัฒนาป้องกันตนเอง มีขีด
 ความสามารถในการปกครองตนเองนอกเหนือไปจากด้านพัฒนาที่ทำอยู่
 แล้ว รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาในระดับท้องถิ่นได้ตามสมควร ในส่วนที่
 เกี่ยวกับข้าราชการ จะปรับปรุงสวัสดิการ ขวัญ และระบบการปฏิบัติ
 ราชการของข้าราชการให้ดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ท่านประธานสภาที่เคารพและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลาย รัฐบาล
 ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ นี้ ขอให้คำมั่นว่า จะบากบั่น
 พยายามทุกวิถีทางด้วยความมานะอดทนและซื่อสัตย์สุจริต ที่จะปฏิบัติ
 หน้าที่อย่างเต็มความสามารถเพื่อความผาสุก ความมั่นคงปลอดภัย
 และความอยู่ดีกินดีของประชาชนอันเป็นยอดปรารถนาของเราทุกคน
 รัฐบาลนี้ยินดีและพร้อมเสมอที่จะรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้าน
 การสร้างสรรค์จากทุกท่าน ฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงหวังว่าจะได้รับความ
 อนุเคราะห์ร่วมมือด้วยดีจากทุกท่าน เพื่อสถาบันการปกครองทั้งสองฝ่าย
 ของเราจะได้ร่วมมือกันจร โลงประเทศชาติให้มั่นคงถาวรและเจริญ
 ก้าวหน้าสืบไป ขอขอบคุณ”

หลังจากที่สมาชิกสภา ฯ ได้ซักถามนโยบายและคณะรัฐมนตรี
 ได้แถลงชี้แจงประกอบนโยบายนั้น จนได้เวลาพอสมควรแล้ว
 ที่ประชุมจึงให้ผ่านไปพิจารณาระเบียบวาระต่อไป

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้เสนอให้ที่ประชุมพิจารณา กำหนดวันและเวลาประชุม

ที่ประชุมได้ลงมติให้มีการประชุมสัปดาห์ละ ๑ วัน คือ ในวันศุกร์ เริ่มตั้งแต่วันที่ ๘.๓๐ นาฬิกา ตั้งแต่วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๐ เป็นต้นไป

เนื่องจากที่ประชุมอนุมัติให้เปลี่ยนระเบียบวาระประชุมได้ ตาม คำขอของสมาชิกสภา ฯ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงได้เสนอให้ ที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำการยึด อำนาจการปกครองแผ่นดิน เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ พ.ศ.... ซึ่งคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ ก่อน ได้มีสมาชิกร้องขอให้ประชุมลับ และ ที่ประชุมอนุมัติ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงให้ดำเนินการ ประชุมลับ

เมื่ออภิปรายแล้ว ที่ประชุมได้ลงมติในวาระที่ ๑ รับหลักการแห่ง ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เนื่องจากคณะรัฐมนตรีขอให้พิจารณาโดย กรรมการเต็มสภา ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงเสนอให้ พิจารณาในวาระที่ ๒ เรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง และลงมติใน วาระที่ ๓ ให้ประกาศใช้เป็นกฎหมาย

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้เสนอให้ที่ประชุมพิจารณา เลือกลงมติร่างรัฐธรรมนูญ

ที่ประชุมได้ลงมติเลือกตั้งกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขึ้น มีจำนวน ๓๕ คน และให้ประกอบด้วยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภา ฯ ด้วย ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

๑. นายกมล วรรณประภา
๒. นายกระมล ทองธรรมชาติ
๓. นายกระแสร์ ชนะวงศ์
๔. หม่อมราชวงศ์กฤตฤกษ์ ปราโมช
๕. นายจิตติ ติงสภักดิ์
๖. พลอากาศเอก ทวี จุลละทรัพย์
๗. นายบุญชนะ อุตถากร
๘. พลตรี ประมาณ อติเรกสาร
๙. นายสวัสดิ์ คำประกอบ
๑๐. หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช
๑๑. นายกนต์ธีร์ สุขมงคล
๑๒. นายกำธร พันธุลาภ
๑๓. นายชนะ รุ่งแสง
๑๔. นางแรม พรหมโอบ บุษยประสพ
๑๕. นายประเทือง กীরติบุตร
๑๖. นายชูสง่า ฤทธิประศาสน์
๑๗. นายไอสถ โกศิน
๑๘. นายไพโรจน์ ชัยนาม

๑๙. นายศิริ อดิโพธิ
๒๐. นายสมบุญ ศิริธร
๒๑. พันตำรวจเอก กฤษ สังขทรัพย์
๒๒. นายอดุล วิเชียรเจริญ
๒๓. พลโท กานต์ รัตนวราหะ
๒๔. นายมีชัย ฤชุพันธุ์
๒๕. นายสานนท์ สายสว่าง
๒๖. พลโท ประสิทธิ์ ใจชื่น
๒๗. นายอมร จันทรสมบูรณ์
๒๘. นายแสวง พุทธสถิตย์
๒๙. พลโท สมิง ไตลังกะ
๓๐. นายอักษราทร จุฬารัตน
๓๑. นายชูป กาญจนประกร
๓๒. หลวงอรรถไพศาลศรีดี
๓๓. นายอุดร ตันติสุนทร
๓๔. นายประชุม รัตน์เพชร
๓๕. พันเอก มณีรัตน์ จารุจินดา

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้เสนอให้ที่ประชุมเลือกตั้ง
กรรมการวิสามัญกร่างข้อบังคับการประชุมของสภานิติบัญญัติ
แห่งชาติ

ที่ประชุมได้ลงมติเลือกตั้งกรรมการวิสามัญกร่างข้อบังคับการประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติขึ้น มีจำนวน ๑๕ คน ดังรายชื่อต่อไปนี้

๑. นางกนก สามเสน วิล
๒. พันเอก สงวน คำวงษา
๓. นายขง เหลืองรังษี
๔. คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์
๕. นายปรีดี หิรัญพฤกษ์
๖. ร้อยตำรวจโท ชาญ มนุชรรม
๗. นางแรม พรหมโอบล บุญยประสพ
๘. พันเอก อุดม ทวีวัฒน์
๙. นายอุกฤษ มงคลนาวิน
๑๐. นายศิริ อติโพธิ
๑๑. นายเกษม นาชัยเวียง
๑๒. นายประทีป ชุ่มวัฒนะ
๑๓. พลโท ทวนทอง สุวรรณทัต
๑๔. พลเรือตรี ประสพ อุดหนุน
๑๕. พันเอก ประธาน ดุลยธรรมาภิรมย์

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้เสนอให้ที่ประชุมเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญประจำสภา

ที่ประชุมได้ลงมติเลือกตั้งคณะกรรมการสามัญประจำสภานี้ ๗
คณะ แต่ละคณะประกอบด้วยกรรมการ ๑๑ คน คือ

(๑) คณะกรรมการการเศรษฐกิจ

๑. นายเล็ง ชำรงนาวาสวัสดิ์
๒. นาวาอากาศโท ทินกร พันธุ์กระวี
๓. นายชนะ รุ่งแสง
๔. นายกฤษ สมบัติศิริ
๕. นายบุญถม เย็นมะโนช
๖. นายชาญชัย ลีถาวร
๗. นายอบ วสุรัตน์
๘. นายเสนาะ อุนากุล
๙. นายอุดร ตันติสุนทร
๑๐. นายวิจารณ์ นีวาตวงศ์
๑๑. นาวาอากาศเอก วิมล วิริยะวิทย์

(๒) คณะกรรมการการต่างประเทศ

๑. นายไพโรจน์ ชัยนาม
๒. นายกนต์ธีร์ ศุภมงคล
๓. พลโท ประยุทธ์ จารุมณี
๔. พลอากาศโท สิทธิ เสวตศิลา
๕. นายอรุณ ภาณุพงศ์
๖. พลเอก วิฑูร หงสเวส

๑. นายอักษราทร จุฬารัตน
๒. พลตรี อาจ ชาตินักรบ
๓. นายอคุศล วิเชียรเจริญ
๔. พลเรือเอก สนิธิ บุญยะชัย
๕. พลเรือโท อุดม พุ่มหิรัญ

(๓) คณะกรรมการการปกครอง

๑. นายวิญญู อังคนารักษ์
๒. นายสมบุญ ศิริธร
๓. พลโท สันต์ จิตรปฎิมา
๔. นายชูสง่า ทุทธิประศาสน์
๕. คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์
๖. นายสานนท์ สายสว่าง
๗. นายอำนวยการ อินทฤทธิ
๘. ร้อยเอก ละเมียน บุญขมาน
๙. นายประมวล กุลมาตย์
๑๐. นายอมร จันทรสุมบูรณ์
๑๑. พลโท สมิง ไตลังกะ

(๔) คณะกรรมการการทหาร

๑. พลโท กานต์ รัตนวราหะ
๒. นายเหม สุไลมาน
๓. พลเรือเอก จริง จุลละสุขุม

๔. พลเอก สิทธิ จิรโรจน์
๕. พลตรี ศิริ เทชะภู
๖. นายดำรง สุนทรสารทูล
๗. พันเอก มณเฑียร จารุจินดา
๘. พลเอก สายหยุด เกิดผล
๙. พลตำรวจโท อังกร ทัดตานนท์
๑๐. พลอากาศโท จรรย์ จุลชาติ
๑๑. พลอากาศโท ทะแกแก้ว สุขีลวรรณ

(๕) คณะกรรมการการศึกษา การสาธารณสุข และการ
สาธารณสุขการ

๑. คุณหญิงบุญศิริ ขวลิตรำรง
๒. นายวัทธิ วรรณวัตต์
๓. นายประชุม รัตนเพชร
๔. นายพงศ์ศักดิ์ วรรณโรสถ
๕. นายประกอบ ตูจินดา
๖. นายเกรียง กীরติก
๗. นายรังสฤษดิ์ เขาวนศิริ
๘. นายวิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ
๙. นายเกษม จาติกวณิช
๑๐. นายประเสริฐ ณ นคร
๑๑. นายสุตใจ เหล่าสุนทร

(๖) คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุม

๑. พลโท หิรัญ ศิริวัฒน์
๒. นางอนงค์ อิศรภักดี
๓. นางวิมล เจียมเจริญ
๔. นายมนูญ นาวานุเคราะห์
๕. พันตำรวจเอก สุธรรม วรวิเชียรวงษ์
๖. นายเฉลิมชัย เล็กชม
๗. พันเอก สงวน คำวงษา
๘. พลตรี เรืองฤทธิ์ รุมาคม
๙. พลเรือโท โอภาส จามิกรณ์
๑๐. พลตรี วศิน อิศรางกูร ณ อยุธยา
๑๑. นายสมพงษ์ ตริสุขี

(๗) คณะกรรมการพิจารณาเปิดเผยรายงานการประชุมลับ

๑. นายเปล่งศักดิ์ ประกาศเกตุ
๒. พลเรือเอก สุวิเชียร พุ่งตัดดา
๓. พลอากาศโท จรัส สุรัสวดี
๔. นายนิธิวัฒน์ ชาลจินทร์
๕. พลโท ประสาน แรงกล้า
๖. นายวินัย ทองลงยา
๗. นายเฉลียว วัชรพุก
๘. พลเอก โชติ หิรัณย์บุทธิ

๕. พลอากาศโท เกลิม ที่วะเวช
๑๐. พลเรือโท หม่อมราชวงศ์พันชุ่ม ทวีวงศ์
๑๑. พลตรี ไชย พงศ์ประยูร

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๑๐ นาฬิกา

พันเอก สงวน คำวงษา

เลขาธิการรัฐสภา